

ТЕХНИКАЛЫҚ ЕМЕС ТҮЙІНДЕМЕ
ЫҚТИМАЛ ӘСЕРЛЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП
"08.11.2022Ж. №5127-УВС КЕЛІСІМШАРТЫНА СӘЙКЕС АТЫРАУ
ОБЛЫСЫНЫҢ ЖАЙЫҚ УЧАСКЕСІНДЕ КӨМІРСУТЕКТЕРДІ ІЗДЕУ
БОЙЫНША БАРЛАУ ЖҰМЫСТАРЫНЫҢ ЖОБАСЫНА ҚОСЫМША"

1. Болжалды қызмет орнының сипаттамасы, оның шекаралары бейнеленген жоспар

Жайық учаскесі әкімшілік-аумақтық тұрғыдан Махамбет ауданы аумағында, Атырау облысы аумағында орналасқан.

Жер қойнауы учаскесі TUMAR PETROL ЖШС-не өткізілген аукцион нәтижелері бойынша Құзыретті органның 22.07.2022 ж. №240313 хаттамасы негізінде жер қойнауын пайдалану операцияларын жүзеге асыру үшін берілген.

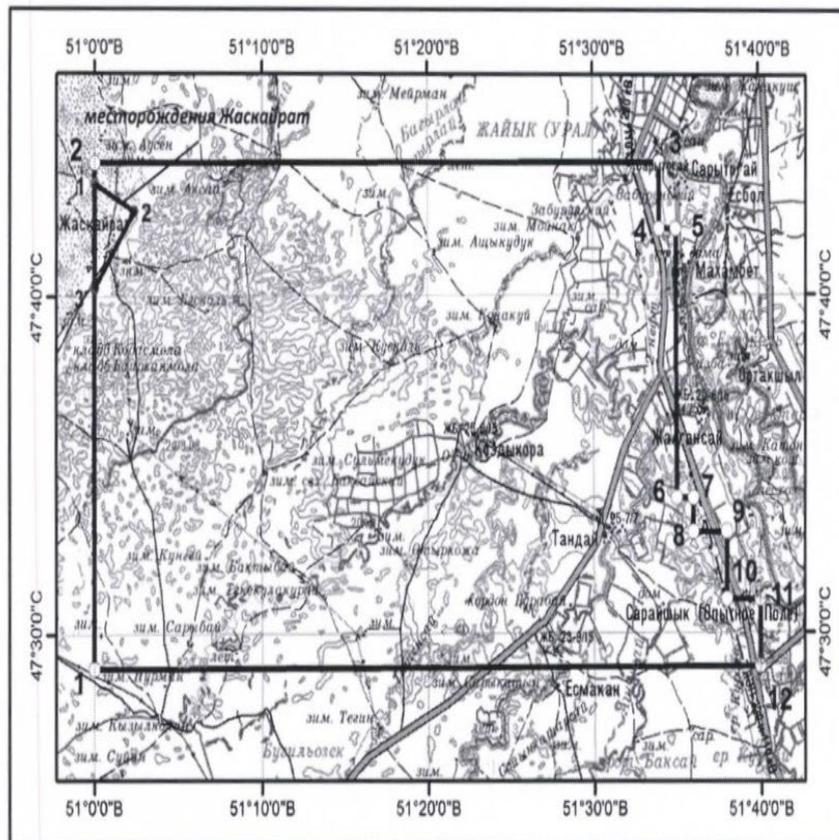
Жасқайрат жерасты су кен орнын алып тастағандағы Жайық учаскесінің геологиялық бөлініс аумағы 1244,88 (бір мың екі жүз қырық төрт бүтін жүзден сексен сегіз) шаршы километрді құрайды, бөлініс тереңдігі – кристалдық іргетастың бетіне дейін.

Таблица 1.1 Координаты угловых точек

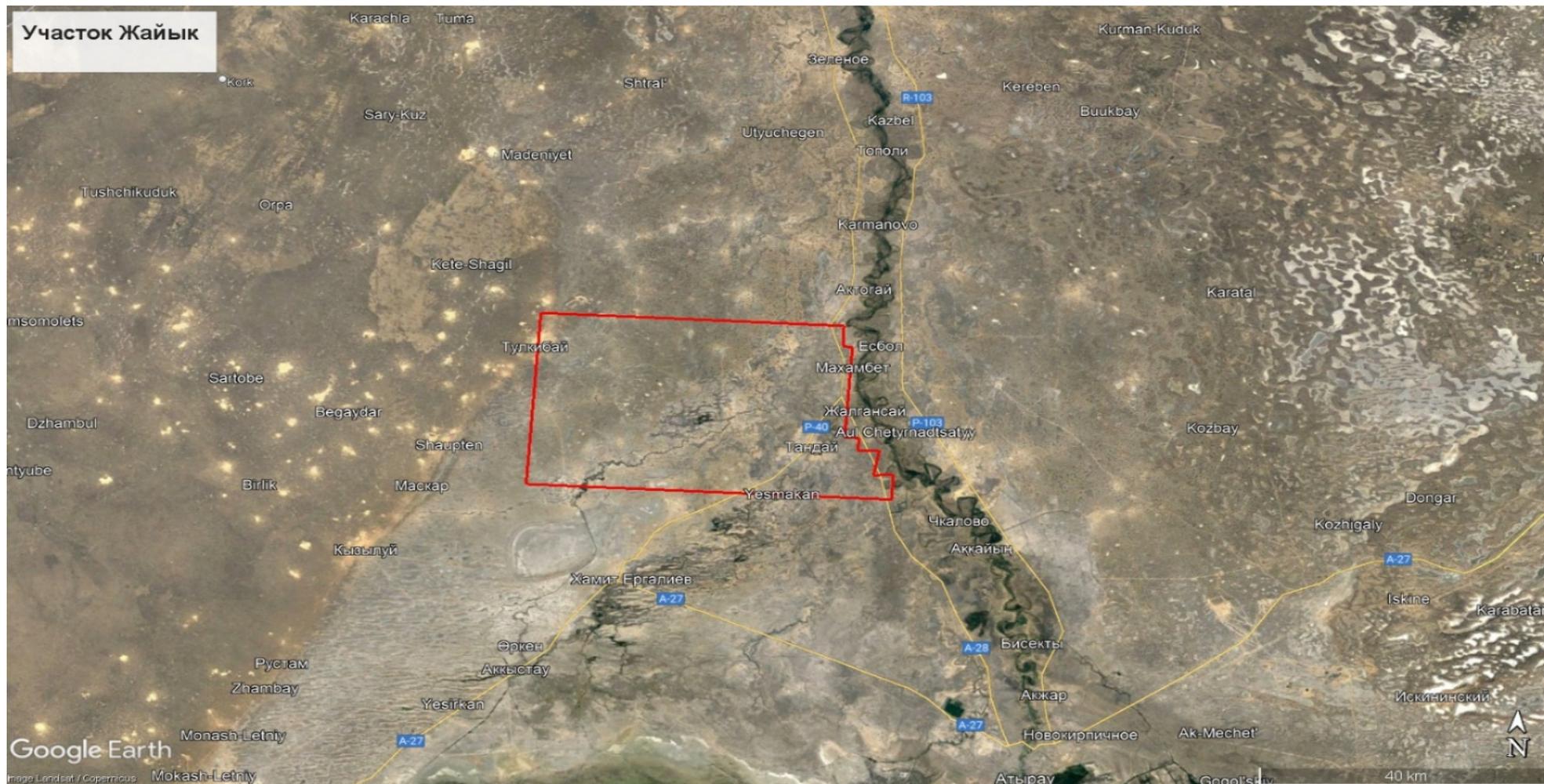
№№ нүкте	Бұрыштық нүктелердің координаттары	
	Солтүстік ендік	Шығыс бойлық
1.	47° 29' 00"	51° 00' 00"
2.	47° 44' 00"	51° 00' 00"
3.	47° 44' 00"	51° 34' 00"
4.	47° 42' 00"	51° 34' 00"
5.	47° 42' 00"	51° 35' 00"
6.	47° 34' 00"	51° 35' 00"
7.	47° 34' 00"	51° 36' 00"
8.	47° 33' 00"	51° 36' 00"
9.	47° 33' 00 "	51° 38' 00"
10.	47° 31' 00 "	51° 38' 00"
11.	47° 31' 00 "	51° 40' 00"
12.	47° 29' 00 "	51° 40' 00"

Картограмма расположения участка недр Жайык

Масштаб 1: 400 000

Сурет. 1. – Тау-кен бөрудің картограммасы

Сурет. 2. – Карта орналасу схемасы

2. Жоспарланған қызметтің қысқаша сипаттамасы

Қолданыстағы жобада төмендегілер көзделеді:

- №1 тәуелсіз ұңғыманы 3500 (± 250) м тереңдікке дейін бұрғылау және сынақтан өткізу;
- №2 тәуелді ұңғыманы 3500 (± 250) м тереңдікке дейін бұрғылау және сынақтан өткізу.

Таблица 2.1– Тереңдігі 480 м тік ұңғымаларды салу (құрылыс) циклінің ұзақтығы

№ п/п	Жұмыстардың атауы	2026ж.	2027ж.	2028ж.
1	Тереңдігі №1 тәуелсіз ұңғыманы бұрғылау және сынау-3500м;			
	Тереңдігі-3500м № 2 тәуелсіз ұңғыманы бұрғылау және сынау;			
2	Мұнай, газ және қабат суының өзегін, жер үсті және тереңдік сынақтарын зертханалық зерттеу			
3	Байланысты шығындар (әлеуметтік. дамыту, салықтар, балық аулауға қызмет көрсету және т. б.)			
4	Жобалау жұмыстары, ҒЗЖ (қорларды жедел есептеу, сынақталық пайдалану жобасы, авторлық қадағалау, жою жобасы және т. б.)			
5	Геологиялық барлауға арналған өзге де шығыстар			

Кесте 2.2 – №1 жобалық ұңғыманы салу ұзақтығы

Мұнара-монтаж бригадасын тасымалдау үшін құрылыс-монтаждау жұмыстары, күн	Ұңғыманы салу циклінің ұзақтығы, күн				
	барлығы	оның ішінде			
		құрылыс-монтаж	бұрғылау	ға дайы	Бұрғылау және бекіт
-	533,6	10	3	70,6	90,0 (5 нысан= 5*90)

Кесте 2.3 – №2 жобалық ұңғыманы салу ұзақтығы

Мұнара-монтаж бригадасын тасымалдау үшін құрылыс-монтаждау жұмыстары, күн	Ұңғыманы салу циклінің ұзақтығы, күн				
	барлығы	оның ішінде			
		құрылыс-монтаж	бұрғылау	ға дайы	Бұрғылау және бекіт
-	533,6	10	3	70,6	90,0 (5 нысан= 5*90)

Таблица 2.5 - Конструкция вертикальных скважин

Бағандардың атауы	Диаметрі корпус бағанасы, мм	Қашау диаметрі, мм	Түсу тереңдігі, м	Бағанның артындағы цемент ерітіндісін көтеру биіктігі, м
Бағыт	426	490	40	Аузына дейін
Өткізгіш	324	393,7	500	Аузына дейін
Тех. баған	245	295,3	1200	Аузына дейін
Пайдалану бағанасы	168	215,9	3500 (± 250)	Аузына дейін

Ескертпе: * - кестеде корпусық бағаналарды түсірудің орташа тереңдігі келтірілген, әрбір жобалық ұңғымада корпусық бағаналарды түсіру тереңдігі олар жабатын шөгінділердің пайда болу интервалдарына сәйкес белгіленеді

3. Табиғи компоненттер мен өзге де объектілердің әсерін қоса алғанда, қоршаған ортаға қызметтің Елеулі өзгерістерінің қысқаша сипаттамасы

Атмосфераның химиялық ластануының болжамды шоғырлануын, атмосфералық ауадағы ластаушы заттардың жер бетіндегі концентрацияларының таралуын есептеу нәтижелерін, адамдардың өмірі мен денсаулығына елеулі әсер етуді, олардың өмір сүру жағдайларын және жобаланатын жұмыстарды жүзеге асыру кезінде қызмет көрсетпейтін болады. Учаскенің аумағы ауданның биоәртүрлілігіне әсер ететін қоныстану аймақтарынан едәуір қашықтықта орналасқандығына байланысты (оның ішінде өсімдіктер мен жануарлар дүниесі, генетикалық ресурстар, өсімдіктер мен жабайы жануарлардың табиғи ареалдары, жабайы жануарлардың көші-қон жолдары, экожүйелер) көрсетілмейді. Кәсіпорынның атмосфералық ауаға химиялық әсер етуі нәтижесінде қарастырылып отырған аумаққа іргелес орналасқан техногендік бұзылған жерлерге айтарлықтай әсер етпейді. Жерді алып қою көзделмейді.

Өндірістік қызмет нәтижесінде жер үсті және жер асты суларына әсер етпейді. Ағынды суларды ағызу қарастырылмаған.

Атмосфералық ауаға әсер ету кәсіпорын шығарындыларының көздерімен, сондай-ақ аз дәрежеде дыбыс қысымының көздерімен әсер ету аймағында болады. Кәсіпорында шекті шығарындылар мониторингін және атмосфералық ауаға әсер ету мониторингін ұйымдастыру оның сапасының экологиялық нормативтерін, САПАНЫҢ нысаналы көрсеткіштерін, ал олар болмаған кезде оған әсер етудің болжамды қауіпсіз деңгейлерін бұзу тәуекелдерін алдын алуға мүмкіндік береді.

Жоспарланған жұмыстар ауданында тарихи-мәдени мұра объектілері (оның ішінде сәулет және археологиялық) жоқ.

4. Эмиссиялардың шекті сандық және сапалық көрсеткіштері, қоршаған ортаға физикалық әсер ету, қалдықтардың жиналуының шекті мөлшері, сондай-ақ егер ол көзделіп отырған қызмет шеңберінде жоспарланса, оларды көму туралы ақпарат.

Жоспарланған қызметтің атмосфералық ауаға әсері ауа сапасына қойылатын заңнамалық және нормативтік талаптарға сәйкестік тұрғысынан бағаланады. Зиянды заттардың шығарындыларын есептеу талаптарға, әдістемелер жинағына сәйкес жүргізілді.

Жоспарланған жұмыстарды жүргізу кезінде ластаушы ингредиенттер келесі компоненттер болуы мүмкін: Темір (II, III) оксидтер (темірге есептегенде) (темір триоксиді, темір оксиді) (274); Марганец және оның қосылыстары (марганец (IV) оксиді бойынша) (327); Азот (IV) диоксиді (азот диоксиді) (4); Азот (II) оксиді (азот оксиді) (6); Көміртек (күйе, қара көміртек) (583); Күкірт диоксиді (күкірт ангидрид, күкірт газы, күкірт (IV) оксиді) (516); Күкіртсутек (Дигидросульфид) (518); Көміртек оксиді (көміртегі тотығы, көміртегі тотығы) (584); Фторлы газ тәрізді қосылыстар / фторға қайта есептегенде/ (617); Нашар еритін Бейорганикалық фторидтер - (алюминий фториді, кальций фториді, натрий гексафторалюминаты) (нашар еритін Бейорганикалық фторидтер / фторға қайта есептегенде/) (615); Диметилбензол (О-, М-, Р - изомерлер қоспасы) (203); Метилбензол (349); Бензин / а / пирен (3,4-бензин) (54); Бутилацетат (сірке қышқылы бутил эфирі) (110); Формальдегид (Метанал) (609); Пропан-2-он (Ацетон) (470); Минералды мұнай (шпиндель, машина, цилиндр және т. б.) (716*) ақ спирт (1294*); C12-19 / C / қайта есептегенде алкандар (C12-C19 шекті көмірсутектер (C қайта есептегенде); Еріткіш РПК-265П) (10); Тоқтатылған бөлшектер (116); Құрамында кремний диоксиді бар бейорганикалық шаң%: 70-20 (шамот, цемент, цемент өндірісінің шаңы-саз, сазды тақтатас, Домна қожы, құм, клинкер, күл, кремнезем, қазақстандық кен орындарының көмір күлі) (494);

Барлығы: ҚМЖ, дайындық жұмыстары және №1 ұңғыманы бұрғылау кезеңінде 2026 жылы: 31,12571001 г/с, 47,22463524 т / жыл.

ҚМЖ, дайындық жұмыстары және №2 ұңғыманы бұрғылау кезеңінде 2026 жылғы: 31,12571001 г/с, 47,22463524 т/жыл. 2027 жылы: 31,12571001 г/с, 47,22463524 т / жыл.

№1 ұңғыманы сынау кезеңі 2026 жылы 1 объектіге: - 12,012199 г/с., 56,8891574 т/жыл.

3 объектіге: жылына 36,036597 г/с, 170,6674722 т.

№2 ұңғыманы сынау кезеңі 2027 жылы 1 объектіге: - 12,012199 г/с., 56,8891574 т/жыл.

3 объектіге: жылына 36,036597 г/с, 170,6674722 т.

№2 ұңғыманы сынау кезеңі. 2028 жылы 1 объектіге: - 12,012199 г/с., 56,8891574 т/жыл.

3 объектіге: 24,024398 г/с, 113,7783148 т/жыл.

Вахталық қалашықта: 1,129843404 г/с , 16,6181705 т/жыл.

Тарату кезеңі: - 7,145748925 г/с, 27,3234503 т/жыл.

Көзделіп отырған қызмет шеңберінде ластауыштардың шығарындылары мен тасымалдарының тіркелімін жүргізу қағидаларында белгіленген шекті мәндерден асып кету жоспарланбайды.

Өндіріс және тұтыну қалдықтарының ықтимал түрлері мен сипаттамалары

ҚМЖ, дайындық жұмыстары және № 1 ұңғыманы бұрғылау кезеңінде 2026 жылы: бұрғылау шламы - 1104,029 т/ж; пайдаланылған бұрғылау ерітіндісі- 926,309 т/ж; майланған шүберек- 0,1724 т/ж; химрегенттерден жасалған ыдыс- 1,8 т/ж; майланған сүзгілер- 0,073 т/ж ; дизель-электр станциялары бойынша пайдаланылған май- 1,136 т/ж; ыдыс лак - бояу материалдарының астынан - 0,114 т/жыл; медициналық қалдықтар - 0,135 т/жыл; қағаз және картон Макулатура-0,8 т/жыл; құрамында сынап бар қалдықтар-0,06 т/жыл ; мұнай өнімдерімен ластанған ыдыс-0,575 т/жыл; Пайдаланылған аккумуляторлық батареялар- 0,29 т/жыл; пайдаланылған батареялар - 0,00125 т/жыл; пайдаланылған арнайы киім-0,5 т/жыл; аралас коммуналдық қалдықтар (қатты - тұрмыстық қалдықтар) - 9,54 т/жыл; пайдаланылған автошиналар - 6,583 т/жыл; құрылыс қалдықтары-10,0 т/жыл; металл сынықтары-0,7584 т/ жыл; дәнекерлеу электродтарының оттары-0,0015 т/жыл;

Барлығы 1 ұңғыма кезінде.: 2062,85785 т/жыл.

№ 1 ұңғыманы сынау кезеңі. 2026-2027 жылдары: коммуналдық қалдықтар (ҚТК) - 2,77397 т/ж; майланған шүберек - 0,127 т/ж. **Барлығы: 2,90097 тонна.**

ҚМЖ, дайындық жұмыстары және №2 ұңғыманы бұрғылау кезеңі 2026-2027 жылдары: бұрғылау шламы - 1104,029 т/жыл; пайдаланылған бұрғылау ерітіндісі - 926,309 т/жыл; майланған шүберек - 0,1724 т/жыл; химрегенттер ыдысы-1,8 т/жыл; майланған сүзгілер-0,073 т/жыл ; дизель-электр станциялары бойынша пайдаланылған май-1,136 т/жыл ; тара лак - бояу материалдарының астынан - 0,114 т/жыл; медициналық қалдықтар - 0,135 т/жыл; қағаз және картон Макулатура-0,8 т/жыл; құрамында сынап бар қалдықтар- 0,06 т/жыл ; мұнай өнімдерімен ластанған ыдыс-0,575 т/жыл; Пайдаланылған аккумуляторлық батареялар-0,29 т/жыл; пайдаланылған батареялар - 0,00125 т/жыл; пайдаланылған арнайы киім-0,5 т/жыл; аралас коммуналдық қалдықтар (қатты - тұрмыстық қалдықтар) - 9,54 т/жыл; пайдаланылған автошиналар - 6,583 т/жыл; құрылыс қалдықтары- 10,0 т/жыл; металл сынықтары-0,7584 т/ жыл; дәнекерлеу электродтарының оттары-0,0015 т/Жыл; **Барлығы .: 2062,85785 т/жыл.**

№ 2 ұңғыманы сынау кезеңінде 2027-2028 жылдары: коммуналдық қалдықтар (ҚТК) - жылына 2,77397 т; майланған шүберек - жылына 0,127 т. **Барлығы: жылына 2,90097 тонна.**

Вахталық қалашық кезінде: майланған шүберек - 0,1724 т/жыл; химрегенттерден жасалған ыдыс - 1,8 т/жыл; майланған сүзгілер-0,073 т/жыл; дизель-электр станциялары бойынша пайдаланылған май-1,136 т/жыл; лак-бояу материалдарынан жасалған ыдыс-0,114 т/жыл; медициналық қалдықтар-0,135 т/ жыл; қағаз және картон Макулатурасы - 0,8 т/жыл; құрамында сынап бар қалдықтар - 0,06 т/жыл; пайдаланылған батареялар - 0,00125 т/жыл; аралас коммуналдық қалдықтар (қатты - тұрмыстық қалдықтар) - 9,54 т/жыл; құрылыс қалдықтары-10,0 т/жыл; металл сынықтары-0,7584 т/жыл; өрт дәнекерлеу электродтары- жылына 0,0015 т. **Барлығы: 24,59155 тонна.**

Жою кезінде: майланған шүберек - 0,127 т/жыл; люминесцентті лампалар-0,00003 т/жыл; аралас коммуналдық қалдықтар (қатты - тұрмыстық қалдықтар) - 2,278353

т/жыл;майланған сүзгілер-0,036 т/жыл;дизель - электр станциялары бойынша пайдаланылған май-2,493748 т/жыл. **Барлығы: 4,935131 тонна.**
Ластауыштардың шығарындылары мен тасымалының тіркелімін жүргізу қағидаларында белгіленген шекті мәндерден асып кету жоспарланбайды.

5. Авариялар мен қауіпті табиғи құбылыстардың туындау ықтималдығы туралы, қоршаған ортаға ықтимал елеулі зиянды әсерлер туралы, авариялар мен қауіпті табиғи құбылыстардың алдын алу және олардың зардаптарын жою жөніндегі шаралар туралы, халықты хабардар етуді қоса алғанда, ақпарат

Жобалау жұмыстарын жүргізу кезінде жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды жүргізу кезіндегі талаптар қоршаған ортаны қорғауға бағытталған ҚР Экологиялық Кодексінің 397 бабына сәйкес көзделген. Сондай-ақ Экологиялық кодекстің 238-бабының 2-тармағына сәйкес талаптар ескерілді.

1. Атмосфералық ауаны қорғау:

- 1) жер қойнауын пайдалану объектілерінде және құрылыс алаңдарында, оның ішінде кәсіпшілік жолдарында шаңды басу бойынша жұмыстар жүргізу;
- 2) стационарлық және жылжымалы көздерден ластаушы заттар шығарындыларының алдын алу және азайту жөніндегі іс-шараларды орындау;

2. Су объектілерін қорғау:

- 1) ұңғымаларды игеру және кейіннен пайдалану, сондай-ақ өндіріс қалдықтары мен сарқынды суларды кәдеге жарату кезінде мұнай, су және газдың қабатаралық ағындары салдарынан жер асты суларының ластануын болдырмауға бағытталған іс-шараларды жүргізу.

3. Жағалау және су экожүйелеріне әсер етуден қорғау:

Жұмыс шеңберіндегі іс-шаралар қарастырылмаған.

4. Жерді қорғау:

- 1) жердің антропогендік қызметі нәтижесінде бұзылған және ластанған тозған аумақтарды қалпына келтіру: топырақтың құнарлылығын және жердің басқа да пайдалы қасиеттерін қалпына келтіру, молықтыру және арттыру, оны шаруашылық айналымға уақтылы тарту, жердің бұзылуына байланысты жұмыстарды жүргізу кезінде топырақтың құнарлы қабатын алу, сақтау және пайдалану;

5. Жер қойнауын қорғау:

- 1) жер қойнауын пайдалану жөніндегі жұмыстарды жүргізу кезінде жер қойнауының ластануын болдырмау жөніндегі іс-шараларды енгізу;

6. Жануарлар мен өсімдіктер әлемін қорғау:

- 1) әкімшілік-аумақтық бірліктердің аумақтарын көгалдандыру, кәсіпорындардың аумақтарында және босатылатын аумақтарда, шөлейттенуге және басқа да қолайсыз экологиялық факторларға бейім жерлерде жасыл желектер, екпелер алаңдарын ұлғайту;
- 2) Тұрғын үй құрылысы жағынан ағаш-бұталы екпелердің жолағын міндетті түрде ұйымдастыра отырып, тиісті қауіптілік сыныбы үшін алаңның көрсетілген пайызынан кем емес санитариялық-қорғау аймағын көгалдандыруды көздеу, СҚА алаңын көгалдандырудың көрсетілген үлес салмағын орындау мүмкін болмаған кезде (объектілермен тығыз құрылыс салу кезінде, сондай-ақ объектіні елді мекендерден алыста, шөлді және шөлейтті жерлерде орналастыру кезінде), жергілікті атқарушы органдармен келісім бойынша құрылыс салудан бос аумақтарды және жақын елді мекендердің аумақтарын көгалдандыруға жол беріледі, СҚА жобасында міндетті негіздемемен.

7. Қалдықтарды өңдеу:

- 1) иесіз қалдықтарды және тарихи ластануларды жою, олардың одан әрі пайда болуына жол бермеу, өндірістік, қатты тұрмыстық және басқа да қалдықтармен ластану нәтижесінде бұзылған жерлерді уақтылы рекультивациялауды жүргізу жөніндегі іс-шараларды жүргізу;

8. Радиациялық, биологиялық және химиялық қауіпсіздік:

1) қоршаған орта объектілерінің радиоактивті ластануын анықтау мақсатында аумақтарға Радиоэкологиялық зерттеулер жүргізу;

9. Басқару жүйелерін және ең жақсы қауіпсіз технологияларды енгізу:

Жұмыс шеңберіндегі іс-шаралар қарастырылмаған;

10. Ғылыми-зерттеу, іздестіру және басқа да әзірлемелер:

1) қоршаған ортаның фондық жай-күйін анықтау үшін экологиялық зерттеулер жүргізу, өнеркәсіптік қызметтің экожүйеге ықтимал теріс әсерін анықтау және қоршаған ортаның ластануын төмендету жөніндегі бағдарламалар мен іс-шаралар жоспарларын әзірлеу;

Экологиялық тәуекелді төмендету жөніндегі іс-шаралар

Апат қаупін бағалау үнемі қажет, өйткені оның пайда болуы тек жобалық параметрлерге ғана емес, сонымен қатар ағымдағы жағдайға, басқару шешімдерінің үйлесіміне, процестің параметрлеріне, жабдықтың күйіне және персоналдың дайындық деңгейіне, сыртқы жағдайларға байланысты. Апаттың алдын алу процесті үнемі бақылау және тәуекелді болжау арқылы мүмкін болады.

Сайтта құрылыс жүргізу кезінде жұмысшы персонал мен жергілікті халықтың қауіпсіздігін және қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз етуде ережелер, нормативтер, нұсқаулықтар мен стандарттар жүйесі маңызды рөл атқарады, оларды компания мен мердігерлердің басшылары мен барлық қызметкерлері міндетті түрде орындайды. Жұмыстарды жүргізу кезінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау техникасы қағидаларына сәйкес талап етілетін жабдықтардың барлық түрлерін монтаждауға, тексеруге және техникалық қызмет көрсетуге, персоналды оқытуға және практикалық сабақтар өткізуге назар аудару қажет.

Апаттарды жоюға көп уақыт пен қаражат жұмсалады. Апатты жоюдан гөрі оның алдын алу оңайырақ. Сондықтан жоспарланған жұмыстарды жүргізу кезінде апаттардың алдын алуға басымдық беру қажет, атап айтқанда:

- мұнай құбырларын, түсіру желілерін, сарқынды коллекторларды, осьтік коллекторларды уақтылы жөндеу;
- Бұрғылау жабдығының астындағы топырақты гидрооқшаулау жөніндегі шараларды жүзеге асыру;
 - химиялық реагенттер мен бұрғылау ерітінділерінің қорлары металл ыдыстарда, бұрғылауға арналған материалдар-арнайы қоймалардағы бетон алаңдарында сақталуы тиіс;
 - центрифуга көмегімен бұрғылау ерітіндісі мен ағынды сулардан қатты фаза мен шламды бөлу, улы шламдарды, басқа да қалдықтарды бейтараптандыру және оларды тасымалдау;
 - дайындау зауытында бұрғылау ерітіндісін регенерациялау, бұрғылауда Ағынды суларды қайта пайдалану;
 - электр жетегіндегі бұрғылау қондырғыларымен пайдалану ұңғымаларын бұрғылау;
 - ұңғымалар өнімінің жалпы шығарындыларын азайту;
 - бұзылған жерлерді рекультивациялауды, оның ішінде үлгілік жобаға сәйкес жүргізу;
 - әзірленген көлік схемасына сәйкес көлік құралдарының қозғалысын қамтамасыз ету.

Қабылданған жобалық шешімдер авариялық жағдайлардың туындау ықтималдығын азайту үшін жеткілікті деп есептейміз.

Учаскені пайдалану кезінде көзделген жобалау шешімдері сақталған кезде, сондай-ақ осы жобада ұсынылған барлық табиғат қорғау іс-шаралары орындалған жағдайда, көзделіп отырған қызметті іске асыру кезінде қоршаған орта компоненттеріне теріс әсер алынып тасталады.

6. Қоршаған ортаға әсерді бағалауды орындау барысында алынған ақпарат көздерінің тізімі:

- 1 Қазақстан Республикасының экология кодексі, Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
- 2 Қазақстан Республикасының Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы кодексі 2017 жылғы 27 желтоқсандағы № 125-VI ҚРЗ.
- 3 Қазақстан Республикасының Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы 2004 жылғы 9 шілдедегі N 593 Заңы
- 4 Қазақстан Республикасының 2025 жылғы 9 сәуірдегі № 178-VIII ҚРЗ Су кодексі.;
- 5 Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 20 маусымдағы N 442 Жер кодексі.;
- 6 Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрінің Ұңғымаларды бұрғылаудан эмиссиялардың (өндіріс қалдықтары, сарқынды сулар бөлігінде) түзілу көлемдерін есептеу әдістемесін бекіту туралы 2012 жылғы 3 мамырдағы № 129-ө Бұйрығы
- 7 РНД 03.1.03.01-96. Өндіріс қалдықтарының түзілу және орналастыру көлемін нормалау тәртібі;
- 8 "Экологиялық бағалауды ұйымдастыру және өткізу жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 30 шілдедегі № 280 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 26 қазандағы № 424 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 27 қазанда № 24933 болып тіркелді
- 9 Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 9 тамыздағы № 318 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 9 тамызда № 23917 болып тіркелді
- 10 ҚР ҚОҚ министрінің 2008.04.18 №100-п бұйрығы. Стационарлық дизель қондырғыларынан атмосфераға ластаушы заттардың шығарындыларын есептеу әдістемесі. ;
- 11 РД 39-133-94. «Кұрлықтағы мұнай мен газ ұңғымаларын салу кезінде қоршаған ортаны қорғау жөніндегі Нұсқаулық»;
- 12 Сұрақтар мен жауаптардағы Экология. Ростов-на-Дону қ. 2005ж.